

Bentiaraq Ottosen
Atassut

UKA 2024/9
20. november 2024

Inatsisartut Ombudsmandiata 2023-mut nalunaarutaata Inatsisartunit tusaatissatut tiguneqarnissaanik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersut.

(Inatsisinut Ataatsimiititaliaq: Anders Olsen ataatsimiititaliap siulittaasua, Siumut, Aqqalu C. Jerimiassen, ataatsimiititaliap siulittaasuata tullia, Atassut, Adam Kristensen, Inuit Ataqatigiit, Juliane Enoksen, Inuit Ataqatigiit, Kuno Fencker, Siumut)

Soorunalimi pingaaruteqaqaaq pisortat ingerlatsivigisaa pitsaasumik inuiaqatigiinnut kiffartuusinnisaat anguneqartarnissaa, kisiannilu pinngitsoorneqarsinnaanngilaq Inatsisatut ombudsmandiata suliarisartagai imaanangitsut qaqiortorneqartarnissaat.

Pisortat akuleruffigisassatik namminneerlutik akuleruffigissavaat, suliat ilungersunartuutillugit akisussaaffimmik kivitseqataanissaaq eqqarsaatigineqartillugu. Atassummiit pingaartilluinnarparput inoqatitsinnut ataqqinninneq, inuttut kiffaanngissuseqarneq, isummersorsinnaannerlu. Eqqaamaneqassaarli inuiaqatigiit akornanni kiffaanngissuseqaraanni akisussaaffeqarnermik aamma malitseqarpoq, tamattami immikkut akisussaaffeqarpugut inuttut ataasiakkaatut, ilaqutatsinnut, qitornatsinnut, inuiaqatigiinnullu. Tamakkua takutissinnaasariaqarpagut, immitsinnullu qiviarsinnaalersillutalu.

Atassummiit inuk qitiutillugu oqariartuuteqartarnerput pingaaruteqartaqaaq, politikkermermi inuk aallaaviusarmat. Taamaattumik ilaqutariinneq pisussaaffiliivoq annertuumik, oqartarpugummi ilaqutariinneq tassaavoq inuiaqatigiinni sukarsuit pingaarnersaat. Tamatta akisussaassuseqarluta pisussaaffeqarlutalu inooqataavugut, akisussaassuseqartumik tiguisinnaagutta kivitseqataasinnaavugut inuiaqatigiinni.

Atassummiit erseqqissartarparput tasaanngilagut oqaatsinik kusanartuinnarnik iluareqqusaarutinillu neriorsuillutalu ingerlaniartugut, tassaavugut piviusorsiorluta akisussaassuseqarlutalu politikkermi ingerlatsisugut, pingaartumillu inuit akisussaaffiik arsaartuinnnginnissarput anguniartuarparput. Tassaavugut sutigut tamatigut inuiaqatigiinni inuk qitiutillugu siunerfeqarluta kiffartuusisugut, pisortat akisussaaffii minnerpaaffilernissaannut ingerlatsisoqarnissaa anguniartuarparput.

Atassummiit inuit nallinnartunngortinngisaannarparpagut, nukittuuttut sapinngitsutullu isigaagut, upperigatsigu inuk kinaluuniit imminut napatissinnaasoq. Pingaartilluinnarparpulli pisortanut

kikkunnulluuniit pituttoqqanata ingerlatsiniaratta, inuk aallaavigineqassaaq systemi aallaavigineqanngisaannassaaq. Ikiortariallit ikiorserneqassapput, tassani eqqaamaneqassaaq ullumikkut nunatsinni ajornartorsiutigaarput siusinaartumik utoqqalinersiallit pillugit suliat ilaasa ajornartorsiutaanerata, maalaaruteqarnikkut arlalitsigut takuneqartarmata.

Taamaattumik kajumissaarusuppagut suliat taamatut ittut eqqarsaatigalugit, inuk nakorsamit nalunaarutigineqareersimappat suliaq unitsiinarnagu ingerlateqqinneqartarnissaa pingaaruteqarmat. Taamaattumik Atassummiit qiviarusulluinnarparput sooq allaffissorneruleralluttuinnarnerput taamak annertutiginersoq, suliat ilungersunartut maanna annertuumik kinguneqartalerput allaat inigisamut anisitaanermut allatigullu nunanut allanut nuunermut tunngasinnaasarlutik. Pissutsit piviusut taamaapput, suliat maalaarutigineqartut tigusariaqarpagut pitsanngorsaataasussallu tigullugit inatsisitigulli pitsaasumik sinaakkusersorlugit.

Eqqarsartariaqalerpusi kiffaanngissuseqarpusi maalaaruteqarnissassinut, pingaaruteqaqaarmi maannakkut killiffipput imaanangitsuummat. Eqqunngitsumik pineqarnissaaq siunertariuarneqarsinnaanngilaq, Kalaallit Nunaat inuit tamat oqartussaaqataanerata ataani inissisimavoq taamaammata inuk kiffaanngissuseqartillugu qanorluuniit maalaaruteqarnissamik oqarsinnaatitaavoq.

Ukiorpassuannortuni politikikkut iliuuseqarfigineqanngisaannartoq eqqaarusuppara, suliat tamakkua utikattuurtut akuersaarneqarsinnaanngillat. Kommunit innuttaasunut kiffartuusinerit pitsanngortittariaqarpaat, imaaginnarpormi kommunet kattussuuneqarnerisa kingunerisaanik tallimannortinneqarmata suliat eqiterussuutitsinermi kingunerisaat takuneqarsinnaalermata.

Politikkikkut tamanna kukkunerusoq inuiaqatigiillu katitigaaneranut unammillernartumiilersitsisoq oqaatigisinnaavara, oqartoqanngilaq Kommunit kukkussuteqartut, inatsisartut inatsisiliaat malillugit kommunit ingerlatsipput. Nunatsinniuna nuna tamakkerlugu politikikkut ingerlatsisarneq pillugu ukiuni kingullerni allaffissorneq annertusigaluttuinnarnerata kingunerisaanik inuit qimakkiartorlugit kiffartuusineq annertusigaluttuinnartoq, tamanna akuersaarneqarsinnaanngilaq. Taamaattumik isumaqarpunga akisussaaffimmik tigusisinnaaneq annernartuungitsaq, taamaasiortoqarpammi aatsaat alloriaqqissinnaagatta, politikikkut nunatsinni ingerlatsineq sumiginnaavallaaleqaaq inuiaqatigiinnut, inuit qimallugit kiffartuusisoqarpoq, akuersaarneqarsinnaanngilaq uagut tungitsinniik, aallaaviginerusariaqarpagut inuk qitiutillugu kiffartuusineq.

Atassummiit inuk kinaluuniit nalilittut isigaarput, tamattami naleqarpugut akisussaassuseqarlutalu. Qanorsuaq inissisimasooqartillugu toqqissisimatitsinissatsinnik siunnerfeqartuarpugut, politikikkullu iluaagisaqaraangatta oqallinnitsigut ataatsimoorsitsinissarput pingaartumik anguniartarparput, taamaattumik erseqqissarusunnartuaanarpoq tamatta naleqarpugut sumi inissisimagaluaruttaluuniit.

Taamatut oqaaseqarluta ombudsmandip nalunaarutaa tusaatissatut tiguarpugut.